

ARCHÍV MINISTERSTVA VNÚTRA SSR

A 7

Inv. jedn.: 323 57

FOND: Sekretariát námestníka MV PRAHA plk. KLÍMA Jaroslav

Sign.: Výsledky operatívnej činnosti Správy ŠtB Košice za rok 1966

1966

Počet listov: _____

Nevyberajte spisy z obalul

Neporušujte poradie spisovl

Nepíšte na spisy!

ODTAJNENÉ

Stupeň utajenia: _____

Dátum: 22. 1. 2004

Stupeň utajenia zrušil: Š MV SR 0154/2003
Nela

Pečiatka
T ZNV SSR č. 1533

KRAJSKÁ SPRÁVA SBORU NÁRODNEJ BEZPEČNOSTI

SPRÁVA ŠTÁTNEJ BEZPEČNOSTI — Košice

Čj.: SB - 0031/01 - 1966

Dňa 28. decembra 1966

ODTAJNENÉ

Prísne tajné!

Vytlačok číslo 1

Ministerstvo vnútra -
do rúk námestníka MV s.plk. KLÍMU

P r a h a

Zpráva o výslednosti operatívnej činnosti Správy štb. za rok 1966 - predloženie.

K čj.: N/Ka - 00350/1966, zo dňa 23. novembra 1966.

Prílohy: 3/38

V prílohe predkladám zprávu o výslednosti operatívnej činnosti Správy štb. Východoslovenského kraja za rok 1966.

Náčelník Správy štb. :

(pplk. Dovina)
(pplk. D o v i n a)

MINISTERSTVO VNITRA	
Dobro:	5. 1. 1967
Čj.:	N/Ka - 002/67
Prílohy:	3/38

ODTAJNENÉ

Príloha k čj.: SB - 0031/01 - 1966

Prísne tajné!

Vytlačok číslo 1

Z P R Á V A

o výslednosti operatívnej činnosti Správy štb. za rok 1966

I. Hodnotenie operatívnej situácie:

Agentúrno-operatívne opatrenia prevádzané v roku 1966 potvrdili správnosť niektorých našich záverov o záujmoch nepriateľských rozviadok z I. polroku 1966. Navyiac v II. časti roku boli tieto poznatky rozšírené o niektoré ďalšie záujmy nepriateľských rozviadok o objekty vo Východoslovenskom kraji. Z vyhodnotených materiálov zisťujeme, že nepriateľské rozviadky prejavujú záujem o problematiku vojensko - ekonomickú. Konkrétnosť záujmov, najmä rozviadok USA a NSR o tieto problematiky sa prejavila o prepravu vojenských transportov, t.j. vojenských útvarov a bojovej techniky, v poznávaní priepustnosti trate v Čiernej nad Tisou, na hlavnom ťahu ČSD, o rozmiestnenie raketových základní a vojenských letísk v SSSR a o niektoré ekonomické objekty, ktoré majú súvislosť s vojenskou výrobou (Strojárne Prakovce a Uránový priemysel Spišská Nová Ves). V priebehu roka 1966 sa činnosť nepriateľských rozviadok prejavila aj v oblasti ideologickej a to pôsobením na našich občanov či už pri ich cestách do kapitalistických štátov alebo pôsobením vizových cudzincov, ktorí dochádzajú do Východoslovenského kraja.

Pokiaľ ide o formy a metódy práce nepriateľských rozviadok, potvrdilo sa, že využívajú rozšíreného cestovného ruchu pre dosiahnutie svojich cieľov. Výsonom našej agentúry k niek-

torým osobám, ktoré podozrievame zo spolupráce s nepriateľskými rozviedkami bolo zistené, že naďalej vyťažujú našich občanov otvorenou formou a v niektorých prípadoch pod prikrytím. V individuálnych prípadoch sme zaznamenali, že rozviedky nami vyslané osoby kontaktovali, preverovali, vyťažovali alebo kompromitovali s cieľom získať ich za svojich spolupracovníkov. Touto formou sa snažia:

- Overovať si už predtým získané poznatky, preveriť schopnosti a možnosti pre spoluprácu s nimi tej - ktorej vyťažovanej osoby, získať nové poznatky, hlavne o vojensko-ekonomickej situácii v objektoch ich záujmov.
- Ideologicky pôsobiť na našich občanov s cieľom vyvolať nedôveru pracujúcich a inteligencie k politike strany, vyzdvihovaním prednosti kapitalistického spoločenského poriadku, pričom sa snažia využiť dočasné ťažkosti v našom národnom hospodárstve.
- Ovplyvňovať našich občanov, najmä odborníkov aby emigrovali do kapitalistických štátov.

V roku 1966 sme v dvoch prípadoch zaznamenali priamy kontakt a získavanie k spolupráci našich tajných spolupracovníkov nepriateľskými rozviedkami. V ďalšom prípade po problematike cirkvi bol náš tajný spolupracovník požiadaný o plnenie niektorých dielčích úkolov pre Vatikán.

Oproti minulému roku sme zaznamenali menší záujem zástupiteľských úradov kapitalistických štátov čo do počtu ich ciest do Východoslovenského kraja. Naďalej však získavame poznatky o vyťažovaní našich občanov pri návštevách zástupiteľských úradov a to formou osobného styku pracovníkov ZÚ s našimi občanmi a tiež vypisovaním dotazníkov.

K záujmom kapitalistických monopolov, okrem poznatkov, ktoré boli získané v I. polroku 1966, že západonemecké firmy HESSEMANN a MESSER chcú mať v ČSSR svojich obchodných zástupcov, boli potvrdené len čiste obchodné záujmy. V oboch prípadoch si uvedené firmy za svojich obchodných zástupcov vybrali našich tajných spolupracovníkov "PAVEL" a "ARNOLD".

Po vnútornej báze vo Východoslovenskom kraji je prevádzaná najintenzívnejšia činnosť v oblasti ideologickej, najmä cirkev-nou hierarchiou. Činnosť tejto hierarchie je ovplyvňovaná:

- Z kapitalistického zahraničia Vatikánom, kde sú sústredené osoby, ktoré po roku 1945 emigrovali a v súčasnej dobe z pozície svojho vysokého postavenia organizujú a materiálne zabezpečujú aktívnu činnosť proti ČSSR. Činnosť cirkevnej hierarchie v ČSSR je ovplyvňovaná tiež z Rakúska a NSR.
- Biskupské úrady a reakční predstavitelia cirkvi v kraji využívajú náboženskú zaťaženosť značnej časti obyvateľstva Východoslovenského kraja pre svoju činnosť.

Vplyvy Vatikánu na ideologické pôsobenie sa v priebehu roku 1966 prejavili ako organizovaná činnosť, čo potvrdzujú aj niektoré kontakty našich občanov a agentúry pri turistických zájazdoch do Talianska a Rakúska. Cestou týchto kanálov funkcionári Vatikánu a cirkevná emigrácia študuje situáciu v ČSSR. Na základe takto poznanej situácie Vatikán a niektorí cirkevní predstavitelia popri morálnej podpore podporujú individuálne býv. rehoľníkov a kňazov mimo pastorácie aj hmotne. Cieľom cirkevnej hierarchie a emigrácie v zahraničí je dosiahnuť, aby štát urobil ústupky v prospech cirkvi, hlavne v týchto smeroch:

- Rozšíriť priestor pre činnosť cirkvi v nezávislosti na štáte, obnoviť rehole, kláštory a predškolskú výchovu, zaviesť vyučovanie náboženstva na školách bez predchádzajúceho prihlásenia, menovať biskupov bez súhlasu štátu, zrušiť cirkevných tajomníkov a biskupských zmocencov a dať úplnú slobodu náboženskej tlači.
- Obnoviť gr. kat. cirkev.
- Rehabilitovať kňazov potrestaných pre protištátnu trestnú činnosť a dať im možnosť vrátiť sa do pastorácie.
- Okrem toho získavajú ľudí, ktorí majú organizovať emigráciu mládeže z ČSSR do kapitalistického zahraničia, využitím turistického ruchu cez Juhosláviu, za účelom štúdia teológie ako neskorších rehoľníkov.

Predstavitelia Vatikánu sa snažia tieto ciele dosiahnuť cez oficiálne styky s biskupmi, ktorí z ČSSR dochádzajú do Vatikánu na jednanie a koncilné zasadania. Taktiež vyťažovaním jednotlivých občanov - turistov z ČSSR preverujú si spoľahlivosť a činnosť jednotlivých kňazov vo Východoslovenskom kraji, ktorých typujú pre obsadenie vyšších cirkevných funkcií. Cez tieto kanály do ČSSR zasielajú rôzne inštrukcie a literatúru.

Získali sme poznatky, že sa obracajú aj na inteligenciu, ktorá je nábožensky zaťažená.

V porovnaní s minulým rokom sme tohto roku zaznamenali menšiu intenzitu sekty Svedkov Jehovových i napriek tomu, že jej členovia sa naďalej schádzajú a ilegálne dostávajú literatúru z USA a Rakúska.

V ďalších vnútorných problematikách sme získali poznatky o zasielaní závadnej ukrajinsko - nacionalistickej literatúry do Východoslovenského kraja z NSR, USA a Kanady. Táto literatúra je zasielaná ukrajinskej inteligencii, ktorá pôsobí na Filozofickej fakulte UPJŠ v Prešove a tiež niektorým funkcionárom Spolku ukrajinských pracujúcich v Prešove. Časť tejto literatúry je nimi rozmnožovaná a zasielaná do SSSR. Vplyv tejto literatúry sa prejavuje v kladení požiadaviek štátu zo strany ukrajinskej inteligencie v týchto smeroch:

- Uznať ukrajinské etnické územie (ide o to územie východného Slovenska, na ktorom kompaktné žijú Ukrajinci).
- Vytvoriť osobitné splnomocnené orgány, ktoré by sa zaoberali špecifícnosťou ekonomického, sociálneho a kultúrno-národnostného života obyvateľstva etnickej oblasti. Tieto orgány by predstavovali organickú súčasť politických a štátnych orgánov Slovenska.
- Uznať ukrajinský spisovný jazyk za úradný jazyk politických, štátnych a spoločenských ustanovizní, ktoré sa nachádzajú na etnickom území a za jeho hranicami, ak sa zaoberajú vecami Ukrajincov.
- Uzákoniť politicko-právne postavenie ukrajinskej národnostnej menšiny a jej zastupiteľské orgány.

Okrem toho po vnútornej báze stále sa vyskytujú anonymné dopisy v ktorých je vyjadrovaný nesúhlas s politikou strany, prípadne s činnosťou jednotlivých funkcionárov. Ojedinele sa vyskytli aj protištátne nápisy a heslá.

Kontrolou nepriateľských osôb zisťujeme, že sa naďalej navzájom utvrdzujú v možnosti zmeny spoločenského poriadku v ČSSR a tým aj k svojmu politickému uplatneniu. Nemáme poznatkov o existencii protištátnych skupín z radov nepriateľských osôb.

Pri ochrane ekonomiky sme v priebehu roku 1966 nezískali poznatky o kvalifikovanej trestnej činnosti. Najčastejší prejav trestnej činnosti sú mimoriadne udalosti. Tieto sa prejavujú najmä pri výstavbe a prevádzke VSŽ. Niektoré zásadné nedostatky v tomto smere boli zistené aj pri výstavbe elektrárne vo Vojanoch. Oproti minulému roku sa zvýšil ako počet mimoriadnych udalostí, tak aj ich závažnosť, čo sa odrazilo vo vysokých škodách. V niektorých prípadoch došlo i k smrteľným úrazom.

Agentúrno-operatívnymi opatreniami prevádzanými na ochranu štátneho tajomstva sme nezískali poznatky, aby niektoré osoby - nositelia štátneho tajomstva prezradili utajované skutočnosti nepovolaným osobám. V dvoch prípadoch sme zaznamenali stratu prísne tajných materiálov pracovníkmi ČSD. Prevádzanými podstávkami našej agentúry osobám v kapitalistických štátoch, ktoré podozrievame zo spolupráce s nepriateľskými rozviedkami sme zistili, že tieto osoby pomerne v širokom rozsahu poznajú skutočnosť tvoriace vojenské a štátne tajomstvo. Preto boli pojaté do aktívneho agentúrno-operatívneho rozpracovania. Pokiaľ ide o vycestúvanie nositeľov štátneho tajomstva do kapitalistických štátov, boli v spolupráci s vedením jednotlivých podnikov, závodov a inštitúcií prevádzané obranné pohovory. Po návrate týchto občanov z kapitalistického zahraničia zisťujeme v niektorých prípadoch, že boli kontaktovaní a vyťažovaní, čo nám umožňuje poznávať na čo sa sústreďuje záujem zo zahraničia. Málo však sme skúmali či nositelia štátneho tajomstva pri vyťažovaní v zahraničí nevyzradili utajované skutočnosti.

Činnosť súčasti Správy štb. v roku 1966 bola prevádzaná v zásadach uznesení stranických orgánov, rozkazov a smerníc MV a operatívno - bezpečnostnej situácie. Tieto zásady boli pojaté do plánu práce na rok 1966. Agentúrno-operatívna práca bola prednostne zameraná proti nepriateľským rozviedkam na odhaľovanie špionáže, prenikanie do centier nepriateľských rozviedok a odhaľovanie ideologickej diverzie. Po vnútorných problematikách bol hlavný dôraz kladený na odhaľovanie čin-

nosti nepriateľských osôb, ochranu ekonomiky a štátneho tajomstva.

Z hľadiska jednotného riadenia pracovníkov kontrarozviedky a pomocných súčasti - operatívnej techniky a sledovačky sa ukazuje vytvorenie Správy štb. ako správne. I keď pre krátkosť trvania Správy štb. nemáme z hľadiska riadenia práce veľké skúsenosti, už teraz sa prejavujú prednosti oproti starej organizácii v rámci Východoslovenského kraja. Toto sa v doterajšej praxi prejavilo najmä v tom, že nové organizačné úpravy umožnili zlúčiť niektoré pracoviská, čím sa sčasti odstránila duplicita v práci, ďalej v tom, že je tu daná možnosť vylepšovať organizáciu, riadenie a deľbu práce. Jednotné vedenie kontrarozviedky v kraji zabezpečuje centralizáciu v práci, hlavne v smere prenikania do centrálnych nepriateľských rozviadok. Taktiež vo vzťahu k Oštb. na okresoch pokladáme prevedené organizačné opatrenia za správne hlavne v tom, že v organizácii a riadení práce sa prejavuje priamy vplyv 2. odboru Správy štb., čím sa vytvorili podmienky pre zlepšenie práce Oštb.

II. Výslednosť kontrarozviednej práce:

Za obdobie od 1. 1. do 20. 12. 1966 bolo realizovaných 9 akcií v ktorých bolo postihnutých 14 osôb. Podľa prvej hlavy trestného zákona bolo postihnutých 9 osôb pre tieto trestné činy:

- poburovanie podľa §-u 100 tr.zák.	1 osoba
- hanobenie republiky a jej predstaviteľov podľa §-u 102 a 103 tr. zák.	3 osoby
- hanobenie štátu svetovej socialistickej sústavy podľa §-u 104 tr.zák.	1 osoba
- ohrozenie štátneho tajomstva podľa §-u 107 tr. zák.	2 osoby
- poškodzovanie záujmov republiky v cudzine podľa §-u 112 tr.zák.	2 osoby

Podľa druhej hlavy trestného zákona boli stíhané 4 osoby. Z toho 2 osoby pre trestný čin porušovanie predpisov o obehu tovaru v styku s cudzinou podľa §-u 124 a skracovanie dane pod-

Ľa §-u 148 tr.zák. a 2 osoby pre trestný čin špekulácie podľa §-u 117 a podieľníctva podľa §-u 251 tr. zák.

Podľa hlavy siedmej pre trestný čin vraždy podľa §-u 219 tr. zák. bola stíhaná jedna osoba.

V realizovaných akciách páchatelia verejne po dlhšiu dobu hanobili spoločenský poriadok, prezidenta republiky a členov KSČ, ktorým vyhrážali zabitím. V dvoch prípadoch pracovníci ČSD z nedbanlivosti zapríčinili straty prísne tajných materiálov, čím bolo ohrozené štátne tajomstvo. V jednom prípade páchatel píše básne v ktorých schvaľoval kontrarevolúciu v Maďarskej ľudovej republike a zaslal ich na uverejnenie do USA. Vo dvoch prípadoch sa páchatelia dopustili ohrozenia záujmov republiky v cudzine tým, že do USA posielali dopisy v ktorých hrubo ohovárali ČSSR. Dvaja vízoví cudzinci z NSR boli stíhaní pre pašovanie aut a iného tovaru zahraničnej výroby do ČSSR a dvaja čs. občania v súvislosti s tým boli stíhaní pre špekuláciu a podieľníctvo.

Okrem horeuvedených prípadov bolo odborom vyšetrovania štb. zahájené vyšetrovanie proti 97 osobám pre tieto trestné činy:

1) Pre trestný čin hanobenia republiky a jej predstaviteľov podľa §-u 102 a 103 tr. zák. 3 osoby.

2) Pre trestný čin opustenia republiky podľa §-u 109, odst. 1 tr. zák. 12 osôb. Z toho počtu bolo 8 robotníkov, 1 inžinier, 1 úradník, 1 automechanik a 1 obuvník. Motívom konania bolo dobrodružstvo a ľahkomyseľnosť u 8 osôb, vyhábanie sa povinnej výživy u 2 osôb, rozhárané rodinné pomery a tuláctvo u 2 osôb.

3) Pre trestný čin opustenia republiky podľa §-u 109, odst. 2 tr. zák. 68 osôb. Z toho počtu bolo 13 úradníkov, 10 robotníkov, 9 lekárov, 5 inžinierov, 3 technickí úradníci, 3 pracovníci zdravotníctva, 3 učitelia, 1 právnik, 1 študent a 10 osôb iného povolania. Z nepriateľstva k štátnemu zriadeniu zostali v zahraničí 4 osoby. Z rodinných dôvodov (príbuzní v zahraničí, uzavretie manželstva a pod.) 19 osôb. Túžba

po dobrodružstve 12 osôb, ziskuchtivosť a rôzne nezhody na pracovisku 10 osôb a obava z trestného stíhania 1 osoba. U 22 osôb motív konania nebol ešte zistený.

Z celkového počtu emigrovaných osôb v roku 1966 boli 3 osoby nositeľmi štátneho tajomstva a to MUDr. Tomáš RÁKOŠI, Ing. Viteslav NOVÁK, ktorí boli tajnými spolupracovníkmi orgánov štb. a PhMr. Imrich ZIMMERMANN, krajský veterinárny lekárnik, ktorý bol schválený pre styk so štátnym tajomstvom v rámci CO.

Zo zaujímavejších osôb, ktoré na pracovisku alebo pri styku s osobami mohli mať vedomosť o niektorých utajovaných skutočnostiach prichádzajú v úvahu Ing. NEMESSANYI, býv. hlavný konštruktér VSS Košice, Jozef ŠPAK, Ing. CZIMA a MUDr. CIFRINEC, býv. príslušníci SNB, Marián ČISÁRIK býv. technický úradník VSŽ a Ing. Rudolf HAVRÁNEK býv. pracovník Ústavu geodézie a kártografie v Prešove.

Z počtu 68 osôb rozhodlo sa zostať natrvalo v zahraničí v týchto štátoch:

Rakúsko	15 osôb
USA	15 osôb
Kanada	11 osôb
Francúzsko	4 osoby
Taliansko	2 osoby
NSR, Izrael, Grécko, Švédsko a Dánsko po ..	1 osobe
v ostatných kapitalistických štátoch	16 osôb.

Rozbor všetkých prípadov emigrácie ukázal, že najviac našich občanov emigrovalo cez Juhosláviu pri svojich turistických výjazdoch. Pri ceste do Juhoslávie nie sú vydávané hraničné prevodky a z toho dôvodu nie je ani zistiteľné, ktorí naši občania sa do ČSSR nervátili. O ich emigrácii sa dozvedáme až vtedy, keď sami napíšu už z kapitalistického zahraničia, že emigrovali.

4) Pre trestný čin vniknutia na územie republiky podľa §-u 110 tr.zák. 13 osôb. Z toho 11 osôb bolo vyhostených do príslušných štátov, nakoľko nebolo zistené, že by sa na území ČSSR dopustili ďalšej trestnej činnosti.

5) Pre trestný čin podpora a propagácia fašizmu podľa §-u 261 tr.zák. bola stíhaná 1 osoba.

Trestné stíhanie vo veci bolo zahájené v dvoch prípadoch a to pre trestný čin podľa §-u 102 a 261 tr.zák. V jednom prípade išlo o Jána POPOVCA, ktorý bol podozrievaný z písania a rozširovania protištátnych dokumentov. Nakoľko pismoznalecký posúdok jednoznačne nepotvrdil, že pisateľom je POPOVEC, bolo trestné stíhanie prerušené a prípad vrátený k ďalšiemu rozpracúvaniu. V druhom prípade išlo o nakreslenie fašistických hákových križov a napísanie protištátnych hesiel v hoteli "TOKAJIK" v Starom Smokovci. Trestné stíhanie bolo prerušené, nakoľko páchatel' nebol odhalený. Prípad bol vrátený na ďalšie rozpracovanie.

Správa štb. Východoslovenského kraja má k 20. 12. 1966 registrovaných 186 prípadov. V súlade s plánom práce na rok 1966 a na základe novozískaných závažných signálov sa v priebehu roka prednostne pracovalo na 30 prípadoch. V 11 akciách bol sledovaný cieľ využiť objektu pre spoluprácu s kontrarozvedkou alebo prostredníctvom neho podstaviť našu agentúru nepriateľským rozvedkam. V ďalších 7 akciách bol sledovaný cieľ odhaliť špionáž a v 14 prípadoch boli rozpracovávané osoby podozrievané z inej trestnej činnosti ako je podvrácanie republiky, rozširovanie protištátnych dokumentov, písanie výhražných anonymných dopisov, ohrozenie štátneho tajomstva a pod. V najzávažnejších z týchto akcií boli dosiahnuté tieto výsledky:

KOMINAR - V akcii po línii rozvedky NSR je rozpracúvaný Bartolomej KORENCSÁK z Hanau - NSR. Menovaný za účasti 4 rozvedčikov kontaktoval, vyťažoval a verboval k spolupráci nášho TS "HEGEDUŠ" počas jeho návštevy v Rakúsku. Spolupracovník bol nimi vyťažovaný k situácii na prekladkovej stanici ČSD v Čiernej nad Tisou, k prevozu uránovej rudy, k rozmiestneniu raketových ramp a vojenských letísk na území SSSR. Od týchto rozvedčikov TS obdržal ďalšie úkoly a kryciu adresu na ktorú sa má ohlásiť pri svojej ďalšej ceste do kapitalistického zahraničia. Jeden z týchto rozvedčikov bol ustanovený ako Aladár KAŇA, uprchlík z Matejoviec, okres Poprad. TS "HEGEDUŠ" je pripravovaný ku

krátkodobému výsunu do zahraničia. Cieľom rozpracovky je docieľiť, aby KORENCSÁK prišiel do ČSSR, alebo do Maďarskej ľudovej republiky, kde by bol nami preverbovaný alebo realizovaný.

- ŠPEKULANT** - V akcii po línii rozviedky NSR je rozpracovávaný Ondrej NÉMETH, komerčný dispečer prekladkovej stanice ČSD Čierna nad Tisou. Menovaného v roku 1965 navštívil Bartolomej KORENCSÁK, ktorý je vedený v akcii "KOMINÁR". Po odchode KORENCSÁKA z ČSSR bolo zistené, že NÉMETH sa zaujíma o prepravu vojenských transportov, ktoré prechádzajú z SSSR cez Čiernu nad Tisou. NÉMETH tiež zisťoval cieľové stanice týchto transportov. Na základe toho je podozrenie, že NÉMETH bol KORENCSÁKOM získaný k špionážnej činnosti.
- KOLÍN** - Po línii rozviedky NSR je v akcii rozpracúvaný Jozef KOLESÁR z Merklingu - NSR, ktorý v júni 1966 počas návštevy v ČSSR kontaktoval nášho TS "KAROL II". Spolupracovníka nahováral, aby sa pomstil komunistickému režimu a hovoril mu, že ho považuje za chytrého človeka, ktorý dobre pozná Prakovce aj ľudí v Prakovciach (je tam zbrojná výroba). Navrhol mu, aby prišiel do NSR, kde dostane presné pokyny podľa ktorých sa bude riadiť. Dal mu adresu na ktorú má písať do NSR. Je podozrenie, že KOLESÁR typoval spolupracovníka pre BND. Rozpracovaním sa sleduje podstaviť TS "KAROL II" rozviedke.
- VDOVA** - Po línii NSR bola v akcii rozpracúvaná Mária FRÖHLICHOVÁ zo Spišskej Novej Vsi, ktorá sa vydala za Rudolfa FRÖHLICHA zo Straubingu - NSR. Menovaná bola nami získaná k spolupráci a v rámci akcie "LUX" bola trvale vysadená do NSR.
- KAZIMÍR** - V akcii po línii americkej rozviedky je rozpracúvaný Juraj FEDOR z Augsburgu - NSR pre podozrenie, že pracuje pre vojenskú rozviedku USA. Ide o uprchlíka, ktorého náš TS "ORLÍK" už dvakrát navštívil v NSR. Zatiaľ čo v roku 1965 FEDOR spolupracovníka preveroval, tento roku mu už naznačil, že pracuje v prospech USA. Pri tejto príležitosti podrobne vyťažoval spolupracovníka na prekladkovú stanicu ČSD v Čiernej nad Tisou. Žiadal ho, aby si Čiernej nad Tisou viac všimol a poznatky, ktoré získa, aby mu odovzdal pri svojej najbližšej návšteve v NSR. Rozpracovaním sa sleduje cieľ podstaviť americkej rozviedke nášho TS "ORLÍK", ktorý je pripravovaný ku krátkodobému výsunu do NSR.

GEOMETER

- Po línii americkej rozviedky je v akcii rozpracúvaný Július IŠTOK, uprchlík, náš býv. TS, t.č. bytom v Ingolstadte - NSR, ktorý pracoval pre americkú rozviedku. S menovaným bol udržiavaný písomný kontakt na základe ktorého došlo k jeho stretnutiu s našou dôverníčkou "LEVOČSKÁ" vo Viedni. Cieľom kontaktu IŠTOKA bolo, aby ho dôverníčka vyťažila na jeho činnosť v americkej rozviedke. Pri vyťažovaní napísal pre nás vlastnoručnú zprávu, v ktorej uviedol, kde sa nachádzajú niektoré úradovne americkej rozviedky v NSR. Uviedol tiež, že mnoho utečencov z ŠSSR pracuje v RSE a niektorí z nich pracujú pre americkú rozviedku. Konkrétne označil ako spolupracovníka americkej rozviedky Jána DOLINSKEHO, uprchlíka z Helcmanoviec, okres Spišská Nová Ves. K písomnej zpráve pripojil aj náčrtok vojenského letiska NATO v blízkosti Ingolstadtu. IŠTOK bude kontaktovaný naďalej s cieľom dojednať si stretnutie v MLR, kde by bol vyťažovaný priamo orgánmi štb.

VERNÝ

- V akcii po línii USA je rozpracúvaný dr. Ľudovít LINCENYI, uprchlík, býv. poslanec NZ za DS, ktorý pracuje v RSE v Mníchove. Menovaný bol písomne kontaktovaný našim TS "VERNÝ", ktorého LINCENYI prostredníctvom svojej švagriny SISKOVEJ pozval k sebe na návštevu do Mníchova. Na základe poznatkov, že LINCENYI má kontakt s americkou rozviedkou sledujeme cieľ podstaviť spolupracovníka americkej rozviedke prostredníctvom LINCENYIHO. Za tým účelom je TS "VERNÝ" pripravovaný ku krátkodobému výsunu do NSR.

NOVINÁR

- Po línii USA je v akcii rozpracúvaný Ján CHVASTA, novinár z USA, ktorý počas pôsobenia na americkom konzuláte v Bratislave do roku 1948 prevádzal špiónáž. V roku 1966 zaslal svojmu bratrancovi GAMRÁTOVI do Sečoviec 700 dolárov, aby ich použil na podplatenie príslušníka SNB, ktorý by GAMRÁTOVI vybavil doklady pre vycestovanie do USA, kde GAMRÁT mieni emigrovať. Vycestovanie do USA GAMRÁTOVI sprostredkúva náš dôverník "MICHAL", ktorého plánujeme podstaviť americkej rozviedke prostredníctvom CHVASTU.

SEPARATISTA

- V akcii je rozpracúvaný po línii americkej rozviedky Jozef MARKANČUK, býv. zpravodajský orgán slovenskej armády, uprchlík, t.č. bytom v Mníchove. Naš TS "HORNAD" počas zájazdu vo Viedni cestou Andreja GARŽÍKA zistil, že MARKANČUK aj v sú-

časnej dobe pracuje pre americkú rozvedku v RSE v Mnichove. Zároveň cestou GARŽÍKA preveril do-teraz známe poznatky, že MARKANČUK od roku 1955 pracoval pre americkú rozvedku v Mnichove a od roku 1959 vo Washingtone, odkiaľ sa znovu vrátil do Mnichova. Sú robené opatrenia, aby sa TS "HORNÁD" dostal do priameho styku s MARKANČUKOM prostredníctvom GARŽÍKA.

GRAFIE

- Po línii Anglicka bol v akcii rozpracúvaný Ing. Mikuláš GROFČÍK z Londýna s cieľom získať ho k spolupráci s čs. kontrarozvedkou. Počas pobytu vo Východoslovenskom kraji bol nami kontaktovaný a pri pohovore prejavil ochotu odovzdať našim úradom svoj vynález z oboru elektroniky. K ďalšiemu využitiu bol odovzdaný 1. odboru KS-SNB Košice.

VYSTAHOVALEC-

V akcii je rozpracúvaný po línii americkej rozvedky Ján DOLINSKÝ, uprchlík z Helcmanoviec a Valentín BERKO, uprchlík, ku ktorým boli získané poznatky, že pracujú pre americkú rozvedku. Obaja dochádzajú na byt Alžbety REISCHLOVEJ v Mnichove, kde vyťažujú našich občanov prichádzajúcich do NSR. DOLINSKÝ tohto roku vyťažoval Ing. ZVOLENSKÉHO a Ing. KUBIČIARA, pracovníkov Uránového priemyslu v Spišskej Novej Vsi. Zaujímal sa o ťažbu uránovej rudy. Zamestnanca Strojárni Prakovce DORČÁKA pozýva na stretnutie do Viedne. Ďalšia činnosť uvedených osôb bude preverovaná prostredníctvom Júliusa IŠTOKA (viď akciu GEOMETER).

DRAP

- Po línii izraelskej rozvedky je v akcii rozpracúvaný dr. Ladislav GREŠ, majiteľ advokátskej kancelárie vo Viedni. V priebehu roku 1966 bola dokumentovaná jeho činnosť v prospech nemeckých fašistov na území Slovenska počas okupácie. Cieľom rozpracovky je získať GREŠA pre spoluprácu a prostredníctvom neho kontrolovať činnosť organizácie SOCHNUT vo Viedni.

KAMERA

- Po línii Izraelu je v akcii vedený náš býv. TS Vojtech SINGER, ktorý sa v roku 1965 legálne vystaňoval do Izraelu. Menovaný bol nami písomne kontaktovaný prostredníctvom TS "KYJOV". Cieľom kontaktovania je pozvať SINGERA na stretnutie do Juhoslávie a podstaviť ho izraelskej rozvedke a zisťovať jej zámery proti ČSSR.

- NÁMORNÍK** - Po línii akcie "Európa" je rozpracúvaný Leif GUSTAVSON, švédsky štátny občan, bytom v Spišskej Novej Vsi pre podozrenie, že na územie ČSSR bol vyslaný nepriateľskou rozviedkou. Po príchode do ČSSR v roku 1965 sa zamestnal v Lokomotívnom depe ČSD v Spišskej Novej Vsi a v súčasnej dobe je rušnovodičom nákladných vlakov, ktorými cestuje do Čiernej nad Tisou. Tohto roku bol na návšteve vo Švédsku, odkiaľ si priniesol špeciálny fotoaparát s expozimetrom a bleskom. Úkonom G-9 bolo zistené, že GUSTAVSON má viac adries z SSSR, NSR a ČSSR. Prejavuje záujem uzavrieť manželstvo s čs. občiankou. Cieľom rozpracovky je kontrolovať jeho činnosť, záujmy a overiť či na územie ČSSR nebol vysadený nepriateľskou rozviedkou.
- VEDA** - Akcia bola zavedená po línii OUN. V priebehu roku boli získané poznatky, že centrály OUN v Mníchove, USA a Kanade nadviazali široké písomné styky s ukrajinskou inteligenciou v Prešove. Z týchto centrál je do ČSSR zasielaná ukrajinsko - nacionalistická literatúra. Časť tejto literatúry je v ČSSR rozmnožovaná a zasielaná do SSSR. Cieľom rozpracovky je odhaliť kanály a kontrolovať činnosť ukrajinskej inteligencie, ktorá túto literatúru dostáva.
- BAŤOVEC** - Po problematike nepriateľských osôb je rozpracúvaný František HORČIČKA, býv. tovarník a Ladislav SCHALDA, vojak Vojenského leteckého učilišťa v Košiciach. Cestou TS "VOLODA" boli zistené poznatky, že vojak SCHALDA odovzdáva HORČIČKOVI údaje vojenského charakteru. Prípád je rozpracúvaný v súčinnosti so Správou štb. Hradec Králove a VKR Košice s cieľom preveriť či HORČIČKA poznatky vojenského charakteru neodovzdáva nepriateľskej rozviedke.
- PES** - V akcii v priebehu roku bola dokumentovaná trestná činnosť z čias okupácie Kolomana OSZTIANA, býv. zástupcu veliteľa Abwehru. Dokumentárny materiál bol odstúpený Správe štb. Ostrava za účelom realizácie.
- MISÁL** - Po problematike cirkvi je v akcii rozpracúvaný dr. Robert POBOŽNÝ, rím.kat. biskup z Rožňavy. Menovaný po návrate z koncilného zasadanie vo Vatikáne začal presadzovať rôzne požiadavky, aby štát urobil ústupky v prospech cirkvi. Z Vatikánu priniesol 3 000 dolárov pre podporu činnosti

jezuitov a býv. gr.kat. kňazov na Slovensku. Pre rehoľu dominikánov priniesol tajné fakulty. Sám vyvíjal silnú aktivitu v oblasti ideologickej, ktorá bola zameraná proti záujmom štátu. Na základe našich agentúrno-operatívnych opatrení, táto aktivita POBOŽNÉHO bola čiastočne paralyzovaná. Cieľom ďalšieho rozpracovania je paralyzovať jeho činnosť úplne.

OSKÁR

- Po problematike cirkvi je v akcii rozpracúvaný Oskár FORMÁNEK, býv. jezuita pre podozrenie, že aktívne pracuje na obnove rehole. Bolo zistené, že udržiava styk s dr. POLČINOM vo Vatikáne a s biskupmi na Slovensku, ktorých informuje o svojej činnosti. POLČINOVI odkázal, aby mu neposielal finančnú podporu, ale náboženskú literatúru o ktorú prejavuje záujem mládež. Rozpracúvaním sa sleduje cieľ podrobne objasniť jeho činnosť a túto zadokumentovať.

VYSOKOŠKOLÁK-

Po problematike cirkvi je v akcii rozpracúvaný MUDr. Oliver ORAVEC, zubný lekár z Prešova. Menovaný udržiava styk s dr. POLČINOM z Vatikánu, od ktorého dostáva náboženskú literatúru, ktorú rozširuje medzi občanov. V dopise POLČINOVI napísal, že knihy, ktoré od neho dostáva sú len dobré a otvárajú ľuďom oči, čím zohrávajú svoju úlohu. ORAVEC udržiava styk aj s jezuitom FORMÁNKOM (akcia "OSKÁR"). Cieľom rozpracovky je podrobne objasniť jeho činnosť, odhaliť kanály cez ktoré dostáva literatúru z Vatikánu a previesť dokumentáciu.

Pokiaľ ide o plnenie úloh vyplývajúcich z plánu práce na rok 1966, niektoré akcie boli po preverení ukončené pre nepotvrdenie prvopočiatočných poznatkov ako je akcia "GORAL", "BETA" a "RAKETA". Ďalšie akcie sú tie, ku ktorým sme prevádzali agentúrno-operatívne opatrenia, avšak konkrétne výsledky dosiahnuté neboli z takých príčin, ako je odloženie stretnutia objektu s agentom v zahraničí na neskoršie obdobie a tiež, že niektorí spolupracovníci nemali možnosti alebo odmietli cestovať do zahraničia. Sem patria akcie "ŠLUKA", "SLOVÁK", "STRÁŽNIK" a "KRAJAN". V danom prípade ide o akcie, ktoré majú dlhodobú perspektívu, nakoľko rozpracúvané objekty sa nachádzajú v kapitalistickom zahraničí. Z týchto dôvodov

sa na uvedených akciách bude pracovať aj v priebehu roka 1967. V priebehu roka 1966 nebol ukončený ani jeden prípad realizáciou v ktorom by došlo k postihu agentúry nepriateľských rozviedok na našom území, alebo k postihu kádrových rozviedčikov. Ani po domácej báze nedošlo k postihu osôb pre kvalifikovanú trestnú činnosť.

Uložením do archívu boli v tomto roku ukončené 2 osobné, 5 agentúrno - pátracie, 14 signálne a 31 pozorovacích zväzkov. Z toho počtu bolo 29 prípadov ukončených preto, že v priebehu dokumentácie sa nepotvrdili poznatky o trestnej činnosti. V ďalších 20 prípadoch nebol dostatok dôkazov o trestnej činnosti. Z týchto 2 prípady boli prevedené na kandidátov za agentov a 1 na kandidáta za informátora. Jeden prípad bol ukončený pre umrtie objektu a jeden v dôsledku toho, že objekt emigroval do kapitalistického zahraničia. Naproti tomu v roku 1966 bolo zavedených 90 nových zväzkov. Z toho 7 osobných, 6 agentúrno-pátracích, 54 signálnych a 23 pozorovacích zväzkov. Z novozavedených sú najdôležitejšie akcie "KAZIMÍR", "VYSTAHOVALEC", "ŠPEKULANT", "KOLÍN", "VEDA" a "BAŤOVEČ", ktorých charakteristika je vpredu uvedená.

Pre skvalitnenie agentúrno-operatívnej práce boli prevedené niektoré organizačné opatrenia. Boli vytvorené skupiny operatívnych pracovníkov, ktorí spracúvajú najdôležitejšie prípady a signály po línii rozviedky americkej, anglickej, francúzskej a NSR. Začali sme prevádzať hlbšie rozборы problematik, upresňovať deľbu práce a vytvorili sme predoperatívnu skupinu na 2. odbore, ktorá spracováva podklady pre organizátorsko-riadiacu prácu vedenia odboru.

Činnosť vízových cudzincov, ktorí navštívili Východoslovenský kraj v roku 1966 sa prejavila v dvoch hlavných smeroch. V prvom ide o vízových cudzincov, ktorí na našom území uskutočnili niekoľko zaujímavých stykov či už s našimi občanmi, alebo s občanmi ostatných socialistických štátov. V niektorých prípadoch sme technickými prostriedkami dokumentovali rozhovory objektov so stykmi a tiež vzájomnú výmenu dopisov a baličkov. Niektoré z týchto opatrení boli prevádzané na požiadanie orgánov MĽR a NDR. Cenné poznatky, ktoré svedčili o styku rozviedčikov BND s ich agentúrou z NDR vo Vysokých Tatrách, sme zistili a odovzdali orgánom NDR.

Činnosť časti týchto vízových cudzincov nasvedčovala prevádzaniu vizuálnej špionáže z toho dôvodu, že sa pohybovala okolo objektov o ktoré sa zaujímajú nepriateľské rozvedky. Ide najmä o vízových cudzincov BÖHMERA, TIRALU, KOLESÁRA z NSR, ŽVANA z USA a ďalších.

Druhý smer činnosti vízových cudzincov sa prejavil v prevádzaní ideologickej diverzie. Toto sa prejavilo tým, že vychvaľovali západný spôsob života, zavádzali rôzne diskusie, ktorými vplyvovali myslenie našich občanov a vzbudzovali v nich nenávisť proti politike strany a vlády i proti SSSR, zveličovali prechodné nedostatky v našom národnom hospodárstve a pod. V individuálnych prípadoch sa pokúšali narušiť jednotu Čechov a Slovákov. Zaznamenali sme aj donášanie závadnej literatúry vízovými cudzincami do Východoslovenského kraja. V tejto súvislosti boli traja vízoví cudzinci vyhostení. Ide o Paula KAHLMANNNA z NSR, Noboru HIDAOKU z Japonska a Mile MARKOČEVIČA z Juhoslávie.

Na úseku OPK oproti minulému roku sa podstatne zvýšil počet osôb, ktoré cestovali do zahraničia a zo zahraničia do ČSSR. Do 1. 12. 1966 cez OPK vo Východoslovenskom kraji prešlo 15 304 vízových cudzincov a 1 319 340 našich občanov. Organmi OPK v našom kraji v priebehu roku neboli získané poznatky svedčiace o kvalifikovanej trestnej činnosti. Boli však získané poznatky k stykom vízových cudzincov, k ich predpokladanému pohybu na území ČSSR, o prevážaní náboženskej literatúry a pod. Výslednosť v tomto smere bola podstatne ovplyvnená neznalosťou cudzích jazykov, ktorá je u príslušníkov OPK na nízkej úrovni. Zvýšil sa však podiel príslušníkov OPK na typovaní osôb, fotografovaní dokladov a na dôkladných prehlídkach zaujímavých osôb.

Pri ochrane štátneho tajomstva pracovníci kontrarozvedky zamerali svoju činnosť k vyčleneným objektom, v ktorých sa sústreďuje štátne tajomstvo a o ktoré prejavujú záujem nepriateľské rozvedky (rozvedené v I. časti zprávy). K týmto objektom boli plnené úlohy vyplývajúce z plánov ochrany ekonomických objektov. V tejto súvislosti bola venovaná pozornosť budovaniu dôverníckej siete, osobám, ktoré cestovali do kapitalistických štátov a vízovým cudzincom, ktorí majú na záujmové ob-

jekty styk alebo sú podozrievaní z prevádzania vizuálnej špio- náže. Z radov osôb - nositeľov štátneho tajomstva v roku 1966 emigrovali 3 osoby. Z toho dvaja boli našimi tajnými spolupra- covníkmi. Okrem previerkových opatrení, ktoré boli prevádzané na ochranu štátneho tajomstva, prevádzali sme aj obranné poho- vory a vyťažovali našich občanov k ich cestám do kapitalistic- kých štátov. Na základe získaných poznatkov je pre podozrenie z vyzvedania štátneho tajomstva, ohrozenia štátneho tajomstva a straty prísne tajných materiálov v rámci Správy štb. založe- ných 16 akcií.

V tejto súvislosti je venovaná pozornosť i vnútornej ochra- ne podnikov rozpracovávaním vnútornej báze, ako aj preventívno- výchovným pôsobením k zamedzovaniu vzniku mimoriadnych udalos- tí. V priebehu roka sme rozpracovávali niekoľko signálov o poš- kodzovaní majetku, brzdení prevádzky a vzniku mimoriadnych uda- lostí. Takéto prípady sa najviac vyskytovali pri výstavbe a pre- vádzke VSŽ Košice, Tepelnej elektrárne Vojany, Chemko Strážske a na úseku ČSD. O závažných rušivých javoch boli informované stranické orgány a príslušní hospodárski pracovníci.

Záujem o dôležité ekonomické objekty vo Východoslovenskom kraji bol v tomto roku zaznamenaný aj zo strany pracovníkov ZÚ kapitalistických štátov. Tento záujem bol prejavovaný najmä v pr- vom polroku. V druhom polroku bol tento záujem potvrdený kontro- lou francúzskeho vojenského prídelenca, ktorý obchádzal vojenské a dôležité ekonomické objekty a oblasť štátnych hraníc ČSSR-SSSR.

Ďalšie opatrenia na ochranu štátneho tajomstva boli prevádza- né pracovníkmi ochrany štátneho tajomstva, ktorí prevádzali pora- dy, aktívy, inštruktáže a kontroly v jednotlivých podnikoch a zá- vodoch. V priebehu roka previedli celkom 125 kontrol jak denných tak aj po zamestnaní.

Podľa rozboru poznatkov, ktoré boli získané v priebehu ro- ka, dá sa usúdiť, že naša verejnosť, mládež i kultúrna oblasť je v ideologickom myslení najviac ovplyvňovaná z kapitalistic- kého zahraničia a to najmä z NSR, Rakúska, Anglicka, Francúz- ska, Talianska, Švédska a USA. Tendencie ovplyvňovania či už skupín obyvateľstva alebo niektorých inštitúcií sú k nám pre-

nášané legálnymi i nelegálnymi spôsobmi. Pomerne hodne poznatkov sme v priebehu roka zistili k našim občanom, ktorí využili turistického ruchu k návšteve kapitalistických štátov. Po návrate do ČSSR vychvaľujú prednosti kapitalistického spoločenského poriadku, súkromné vlastníctvo a podnikanie i celkovú vysokú technickú a životnú úroveň v kapitalistických štátoch. Obdobným spôsobom sú prenášané vplyvy na mládež, najmä na vysokoškolskú a na pedagogický sbor. Našich študentov, ktorí boli v NSR ovplyvňovali, že v ČSSR nie je demokracia, sloboda tlače a prejavu, záruk slobodného uplatnenia sa po skončení štúdia a pod. V zahraničí ich ovplyvňujú aj tým, že im poskytujú určité výhody, vodia ich po rekreačných a turistických strediskách, podnikoch a inštitúciách, kde sa im snažia nahovoriť a prakticky ukázať prednosti kapitalistických štátov. V neposlednom rade prehovárajú našich vedeckých a technicko - odborných pracovníkov k emigrácii.

Aby sme zamedzili nesprávnym výkladom a prenášaní rôznych vplyvov zo zahraničia, získavali sme dôverníkov z radov vysokoškolákov a pedagogických pracovníkov a cestou nich v spolupráci so stranickými, mládežníckymi organizáciami a s vedením vysokých škôl sme pôsobili, aby svoje poznatky vysvetľovali objektívne. Nositeľmi týchto nesprávnych ideologických tendencií sú často aj vízoví cudzinci, ktorí k nám dochádzajú.

Nelegálne formy ovplyvňovania občanov sme zaznamenali v pašovaní literatúry a rôznych časopisov zo zahraničia na vysoké školy, jednotlivcom a tiež k cirkevnej problematike. Medzi študentmi vysokých škôl sme zaznamenali aj signály ich súhlasu so súčasnou situáciou v Čínskej ľudovej republike a individuálne sa objavili aj heslá a nápisy, ktoré túto činnosť propagujú. V niektorých prípadoch písania hesiel a vychvaľovania západného spôsobu života sme prevádzali preventívno - výchovné opatrenia.

Okrem preventívno - výchovných opatrení v problematike cestovného ruchu, kde našim zásahom bola zabránená emigrácia 142 občanom, boli preventívno - výchovné opatrenia prevádzané aj na úseku cirkvi a siekt, zdravotníctva, školstva a ekonomiky. V priebehu roka tieto opatrenia boli prevedené s 31 občanmi.

Najčastejšou formou bolo prevádzanie pohovorov pracovníkmi štb. za účasti funkcionárov podnikov a závodov a závodných zložiek a len ojedinele boli prevedené prokurátorské pohovory a zverejnenie v tlači a rozhlase.

Najdôležitejšie preventívno - výchovné opatrenia boli prevedené v problematike býv. gr.kat. cirkvi, kde na začiatku roka došlo k značnej aktivizácii za jej obnovu formou písania rôznych rezolúcií. Boli ustanovení pisatelia týchto rezolúcií a otypovali sa vhodní býv. gr.kat. farári, s ktorými boli prevedené pohovory. Pohovory s býv. farármi BĀNOM, DUBJAKOM, JESENSKÝM, MAĎAROM, SABOM, TIRPĀKOM a ZACHARIĀŠOM prevádzali pracovníci kontrarozviedky za účasti cirkevných tajomníkov. Vybraní býv. farári sa potom verejne distancovali od tejto činnosti. Splnilo to svoj cieľ tým, že nastal znateľný pokles aktivizácie za obnovenie gr.kat.cirkvi.

V závode IMUNA v Šarišských Michaľanoch bol prevedený pohovor s Ing. KUNCOM, PALČOM, PALKOM, PORĀČOM a SMOTEROM, ktorí porušovali technológiu výroby liečiv, rozkrádali lieh a mali zlú pracovnú morálku. Pohovor s nimi bol prevedený za účasti funkcionárov celozávodného výboru KSS, závodného výboru ROH a jednotlivých prevádzok, ktorí činnosť týchto osôb odsúdili a oni sami si ju priznali. Opatrenie predpokladaný cieľ splnilo tým, že od tejto činnosti upustili.

Na úseku ekonomiky, najmä vo VSŽ Košice, Chemko Strážské, Vihorlat Snina a Tepelná elektrárňa Vojany v spolupráci s vedením závodov a závodnými zložkami sme objasnili niektoré vážnejšie havárie a odhalili sme časté príčiny porušovania technológie výroby.

Aj pri prevádzaní preventívno - výchovných opatrení sme mali vlastné nedostatky. Prejavila sa nárazovosť, nedostatočne diferencovaný prístup k riešeniu jednotlivých prípadov, používanie rovnakých foriem v rozdielných problematikách a nebola vždy skúmaná výslednosť nami prevedených opatrení. Málo prípadov sme tiež uverejnili v tlači a vystupení v rozhlase.

III. Hodnotenie operatívnych síl a prostriedkov:

V práci s agentúrou v priebehu roka 1966 sme zaznamenali niekoľko kladných výsledkov. Zlepšenie nastalo v porovnaní s predchádzajúcim rokom v konkrétnej zamerania a využitia tej agentúry, ktorá vycestúvala do zahraničia. Z počtu 52 TS, ktorí krátkodobe navštívili kapitalistické štáty, bolo aktívne využitých 35 TS. Táto agentúra bola v podstate ukolovaná kontaktovať osoby, ktoré podozrievame, že pracujú proti ČSSR. Výslednosťou ukolovania je, že 3 TS prišli priamo do styku s rozviedčikmi a zistili ich konkrétne záujmy vo Východoslovenskom kraji. Ďalší TS zistili zámyery rôznych emigrácií v zahraničí proti ČSSR. Najzaujímavejšie poznatky zistili tieto TS:

1) TS "ORLÍK" počas pobytu v NSR bol vyťažovaný a verbovaný Jurajom FEDOROM, uprchlíkom z Augsburgu, ktorý je podozrievaný, že pracuje pre americkú vojenskú rozvedku (viď akciu "KAZIMÍR").

2) TS "HEGEDUŠ" bol v Rakúsku kontaktovaný, vyťažovaný a verbovaný rozviedčikmi z NSR Bartolomejom KORENCSÁKOM a Aladárom KAŇOM (viď akciu "KOMINÁR").

V oboch prípadoch boli spolupracovníci podrobne vyťažovaní k prekladkovej stanici ČSD Čierna nad Tisou so zameraním na vojenské otázky. V tomto smere obdržali ďalšie úkoly a TS "HEGEDUŠ" aj spôsob spojenia - adresu na ktorú sa má ohlásiť keď znova pricestuje do ktoréhokoľvek kapitalistického štátu.

3) TS "HORNÁD" počas zájazdu v Rakúsku prišiel do styku s uprchlíkom Andrejom GARŽÍKOM, ktorý sa zdržiava vo Viedni. GARŽÍK si ho preveroval a keď zistil, že TS bol za tzv. slovenského štátu spolupracovníkom zpravodajskej služby a že ho riadil MARKANČUK (viď akciu "SEPARATISTA"), zdôveril sa mu, že je rezidentom americkej zpravodajskej služby. Jeho úkolom je preverovať uprchlíkov a občanov ČSSR, ktorí dochádzajú do Rakúska. Riadi ho istý kňaz, ktorý má sídlo v Paríži. Z toho dôvodu nesmie udržiavať styky s príbuznými v ČSSR. GARŽÍK potvrdil, že aj MARKANČUK je naďalej v službách americkej rozvedky a prisľúbil spolupracovníkovi, že mu zistí jeho presnú adresu.

4) TS "KOŠŤANSKÝ" vo Viedni prišiel do styku s Tomášom MELTZEROM, rehoľným menom Felix, ktorý udržiava úzky styk s Vatikánom. TS od menovaného zistil zámery Vatikánu voči ČSSR. V podstate Vatikánu ide o to, aby dosiahol u čsl. vlády ústupky v prospech cirkvi, ako je to rozvedené v I. časti zprávy. Okrem toho MELTZER žiadal spolupracovníka, aby v ČSSR organizoval emigráciu mladých chlapcov pod zámienkou turistiky do Rakúska a Juhoslávie, aby ich mohli získať pre kňazský dorast. Tých, ktorí by cestovali priamo do Rakúska, má poslať za MELTZEROM a tých, ktorí vycestúvajú do Juhoslávie má prevziať ich človek zo Španielska na základe hesla "Prinášam pozdrav z Popradu". MELTZER spolupracovníkovi tiež hovoril, že v ČSSR má asi 500 buniek, ktorým zasiela náboženskú literatúru prostredníctvom našich občanov, ktorí dochádzajú do Rakúska.

5) TS "RUDO" počas návštevy vo Viedni prišiel do styku s PITTERMANOM (aktívne činný v revanšistickej organizácii), od ktorého sa dozvedel, že vo Viedni na Mariaschilfelstrasse, vedľa obchodu KLEINA je náborová kancelária v ktorej verbujú čs. lekárov k emigrácii a získavajú ich pre americkú armádu na Ďalekom východe. Naverbovaní lekári podpisujú zmluvy na 2 roky a dostávajú jednorázové odmeny vo výške 9 000 dolárov a mesačný plat vo výške 900 dolárov. Po dvoch rokoch môžu sa vrátiť do USA alebo do iných štátov západnej Európy a voľne prevádzkať lekársku prax. Touto činnosťou sa podľa PITTERMANA zapodieva aj obchodník KLEIN.

6) Dôverník "FORINT" počas pobytu vo Viedni zistil, že stredisko čs. turistov židovského pôvodu je v židovskej reštaurácii vo Viedni na Weihburggasse 10 - 12, ktorú vedie Kurort SEMERING, pochádzajúci z ČSSR. Touto činnosťou sa konkrétne zaoberá Hugo HÖNIG a istá LÖVIDZOVÁ. Pašovanie cenností z ČSSR im zabezpečuje Ernest CINK z Košíc. Podľa ďalších poznatkov od agenta "KYJOV" emigráciu občanov židovského pôvodu z ČSSR organizuje aj organizácia "BRICHA" v Belehrade.

Dlhodobe do kapitalistického zahraničia v tomto roku vycestovali len traja TS. TS "JOZEF" vycestoval na 6 mesiacov

do Paríža na študijnú cestu. Okrem obrannej inštruktáže nedostal žiadne úkoly. TS "ILČO" vycestoval služobne na dobu 1 roka do Rakúska. Aj tento dostal obrannú inštruktáž bez konkrétnych úkolov. TS "EVA" bola natrvalo vysunutá do Straubingu - NSR v rámci akcie "LUX". Výsledky od tejto agentúry zatiaľ nie sú, nakoľko TS "JOZEF" sa vráti až v máji 1967 a TS "ILČO" až v novembri 1967. TS "EVA" má navštíviť ČSSR v dohľadnej dobe, kedy bude vyťažená.

Agentúru z cudzích štátnych občanov nemáme. V priebehu roka boli však pripravované 2 typy z radov cudzincov a to:

- 1) Hugo REICH z Paríža, ktorý každoročne dochádza na návštevu rodičov do Košíc. V roku 1966 bol v Košiciach dvakrát. Počas pobytu v Košiciach bol viackrát nami kontaktovaný. Pri pohovoroch objasnil činnosť uprchlíka LUKÁČA a prejavil sa, že je ochotný byť s nami v styku a informovať nás o činnosti čs. emigrantov žijúcich v Paríži.
- 2) Ing. Franz HEISMANN, poštový úradník z Karlsruhe - NSR, ktorý dochádza do Košíc za MUDr. RIGOVOU s ktorou chce uzavrieť manželstvo. Aj tento bol nami trikrát kontaktovaný. Pri pohovoroch sa vyjadril, že na poštový úrad do Karlsruhe dochádza jeden Američan za účelom odnášania pošty. HEISMANN je ochotný byť s nami v styku, prejavil však obavy, že sa o tom dozvedia úrady NSR, čo by pre neho malo vážne dôsledky.

Ofenzívnosť v práci s agentúrou, ktorá v tomto roku bola presadzovaná nebola všetkými pracovníkmi kontrarozvedky správne pochopená. Toto malo negatívny odraz v niekoľkých smeroch:

- Pracoviská orientované na boj proti nepriateľským rozviedkam išli mimo objektov o ktoré má záujem protivník. V praxi sa to prejavilo v tom, že do kapitalistických štátov s niektorými úkolmi vycestovala i taká agentúra, ktorá nebola pre nepriateľské rozviedky zaujímavá. Výber novej agentúry nebol v plnom rozsahu prevádzaný perspektívne z objektov o ktoré nepriateľské rozviedky prejavili záujem.
- Na úseku ochrany ekonomiky bola ofenzívnosť zase nadsadzovaná na úkor samotnej ochrany ekonomiky. Tieto pracoviská mali snahu prenikáť do kapitalistických štátov a nevenovali žiaducu pozornosť vážnym negatívnym javom ako sú veľké havárie, výbuchy a požiare. V tomto smere nebola dôsledne využitá ani agentúrna a dôvernícka sieť.
- Ďalšie nedostatky v práci s agentúrou v boji proti nepriateľským rozviedkam sa prejavili vo výsune agentúry do zahraničia a vo vízovej problematike. Málo kvalifikovanej a schopnej agentúry sme podstavili podozrivým vízovým cudzincom. Toto malo za následok, že sme pomerne málo poznatkov

získali o kvalifikovanej trestnej činnosti vízových cudzincov a tiež sme vybrali málo vhodných typov na verbovku z radov vízových cudzincov.

V roku 1966 sme len v ojedinelých prípadoch prevádzali kvalitné agentúrno-operatívne kombinácie. I keď hlavným ukazovateľom nebol počet schôdzok s agentúrou a počet získaných zprávy, v mnohých prípadoch však prevládal ešte starý názor na prácu s agentúrou a snaha previesť schôdzku za každú cenu, získať agentúrnu zprávu bez prihliadania na jej závažnosť, nutnosť alebo aktuálnosť. Treba priznať, že v tomto roku sa prejavil aj nedostatok kvalifikovanej a spoločenskej agentúry. S týmto problémom sa musíme v roku 1967 vyporiadať, hlavne v oblasti koncentrácie vízových cudzincov ako sú Vysoké Tatry a Košice.

Konšpirácia v práci s agentúrou nebola tiež uspokojivá. Hoci pre priamu dekonšpiráciu boli zo siete vylúčení len 2 informátori a 1 KB, boli tu aj ďalšie negatívne vplyvy. V prvom rade je to veľký počet TS uložených do archívu. V priebehu roka bolo archivovaných 34 agentov, 75 informátorov, 1 rezident, 25 KB a PB. Z toho:

- pre dekonšpiráciu 2 informátori a 1 KB,
- pre zatknutie orgánmi VB 2 informátori,
- pre odmietnutie spolupráce 5 agentov a 11 informátorov,
- pre neschopnosť a nevhodnosť 10 agentov, 24 informátorov a 6 KB,
- pre stratu možností 9 agentov, 21 informátorov, 1 rezident a 18 KB,
- pre starobu, nemoc a úmrtie 10 agentov a 15 informátorov,

Z toho stavu bolo odovzdaných k ďalšiemu využitiu VB 5 agentov, 6 informátorov a 2 KB. Porušovanie konšpirácie vidíme v tom, že pri takejto vysokej fluktuácii agentúry sa mnohomobčanov postupne zoznámuje s formami a metódami práce kontrarozvedky.

V roku 1966 počas súkromnej návštevy v kapitalistickom zahraničí nám emigrovali dvaja tajní spolupracovníci. V prípade, že títo spolupracovníci spoluprácu s orgánmi štb. vyzradili, čo zatiaľ zistené nemáme, mohli okrem foriem a metód našej práce vyzradiť aj niektoré ďalšie dôležité údaje z úsekov na ktorých pracovali. Obaja TS sa k emigrácii rozhodli až počas pobytu v kapitalistických štátoch a pred ich vycestovaním neboli v tomto smere zistené žiadne náznaky. Ide o týchto TS:

1) Agent "ZUBÁR" k emigrácii zneužil súkromnú cestu do Viedne v júli 1966 spoločne s manželkou a dieťaťom. Podľa dopisu, ktorý napísal riadiacemu orgánovi z Rakúska, rozhodli sa emigrovať preto, že na pracovisku mu bola brzdená jeho vedecká činnosť.

Toho času je v Bázilei - Švajčiarsko. Pri cestách do kapitalistických štátov bol ukolovaný k osobám nášho záujmu s ktorými už predtým bol v styku. Medzi tieto osoby patrí aj Jozef MARKANČUK, ktorý pracuje pre americkú rozvedku a nami je rozpracúvaný v akcii "SEPARATISTA". Okrem toho dostal inštruktáž, aby v prípade získavania niektorou nepriateľskou rozvedkou pristúpil k spolupráci len po dlhšom naliehaní.

2) Agent "DUŠAN", inžinier Hydrostavu, ktorý bol stavbyvedúcim teplej valcövne VSŽ Košice. V Hydrostave bol veliteľom CO a poznal celkovú kapacitu a rozloženie objektov VSŽ. K emigrácii zneužil súkromnú cestu do Juhoslávie v júli 1966, očkiaľ aj s rodinou emigroval do Talianska. Príčiny emigrácie nie sú zatiaľ vyjasnené. Pred vycestovaním do Juhoslávie dostal inštruktáž, aby nadviazal styky s vízovými cudzincami z kapitalistických štátov a v prípade, že by bol získavaný k spolupráci nepriateľskou rozvedkou, mal k tejto pristúpiť len po dlhšom naliehaní.

V jednom prípade došlo aj k postihu nášho tajného spolupracovníka protivníkom. Ide o agenta "FREDY", býv. školského brata, posledne úradník na podnikovom riaditeľstve Nerudných baní v Spišskej Novej Vsi. K spolupráci bol získaný v roku 1962 a pracoval na osobách z báze školských bratov v ČSSR a vo Francúzsku. Od získania bol súkromne vo Francúzsku trikrát. Tretí krát vycestoval do Francúzska 18. 12. 1965, očkiaľ sa mal vrátiť 5. 1. 1966. Doteraz sa do ČSSR nevrátil, nakoľko bol vo Francúzsku zatknutý. Všetkých jeho ciest do Francúzska bolo využité k previerke čs. uprchlíkov - školských bratov Františka FIGURU, SKYPALU, DVONČÁKA a ďalších s cieľom zistenia či nepracujú proti ČSSR. Konečným cieľom bolo podstaviť agenta prostredníctvom FIGURU rozvedčíkovi MONACHOVI (býv. francúzsky konzul v Bratislave).

I napriek tomu, že sme mali k dispozícii poznatky od inej agentúry, ktorá bola na kontakte s FIGUROM v Paríži, že FIGURA podozrieva "FREDYHO" zo spolupráce s orgánmi štb., umožnili sme mu vycestovať do Francúzska, kde bol bezpečnostnými orgánmi zatknutý. Dôvody zatknutia spolupracovníka zatiaľ nie sú nám známe.

Nasadzovanie operatívnej techniky pomáhalo orgánom kontrarozviedky v ich práci. Výslednosť používania operatívnej techniky však nezodpovedá vynaloženému úsiliu a prostriedkom, čo do počtu nasadených technických úkonov. Príčiny tohto negatívneho javu vidíme v tom, že technické úkony neboli vždy návazne a časove správne nasadzované. Ďalším nedostatkom zo strany operatívnych pracovníkov je, že sa používalo málo a nie vždy vhodných agentúrno - operatívnych kombinácií s využitím agentúry. Nedostatky, ktoré sa prejavili pri využití operatívnej techniky zo strany kontrarozviedky boli aj v tom, že sme málo využívali pevných technických úkonov v interhoteloch. To znamená, že sme málo vytvárali podmienky pre ubytovanie či už našich záujmových objektov z domácej báze alebo objektov z vízovej problematiky pod technické úkony. Toto sa prejavilo hlavne v okresoch Poprad, Prešov a Rožňava.

Pomerne dobré výsledky boli dosiahnuté v prípadoch "ŠVAB", "ÚTEK", "SAMOTA" a "BETA", v ktorých sa technickými úkonmi preverili pôvodné poznatky o trestnej činnosti objektov. Okrem toho vo viacerých akciách boli zistené styky, adresy a poznámky, ktoré boli využité k ďalšiemu agentúrno-operatívne mu rozpracovaniu objektov. Taktiež pri previerke časti našej agentúry, zohrala operatívna technika kladnú úlohu. Úkonmi K-3 boli získané rukopisy osôb, podozrivých z písania protištátnych dokumentov, rozpracovávaných v akciách "ODBOR" a "BÁSNIK". V niekoľkých prípadoch boli získané adresy uprchlíkov, ktorých podozrievame, že v kapitalistickom zahraničí pracujú pre nepriateľské rozviedky.

Operatívna technika bola nasadzovaná podľa plánu a na základe požiadavok operatívnych súčasti. V priebehu roka bolo prevedených 542 úkonov. Niektoré z nich, najmä úkony C-7, K-3 a E-4 ostávajú aj naďalej v prevádzke. V spolupráci s operatívou bolo zaznamenané určité zlepšenie vo využívaní operatívnej techniky, čo je dôsledkom rozborov prevádzaných na vedení S-ŠtB, kde k zlepšeniu spolupráce boli vytýčené konkrétne úkoly. Prípravy k prevádzaniu jednotlivých úkonov boli prevádzané na pracovných poradiach za účasti zainteresovaných náčelníkov a operatívnych

pracovníkov. Operatívni pracovníci na základe vytýčenia diel-
čích úkolov sa aktívne podieľali na odvolávaní a zaistovaní
osôb. V tomto smere sa však prejavili zo strany operatívnych
pracovníkov aj nedostatky v opozdenom predkladaní návrhov,
v dôsledku čoho pracovníkom operatívnej techniky ostávalo málo
času na prípravu. Z týchto dôvodov v priebehu roka neboli pre-
vedené 4 akcie.

Vytváranie podmienok k nasadzovaniu úkonov zo strany OT
je na pomerne dobrej úrovni. Každý prípad prenikania do objek-
tu bol z hľadiska použitia legiend posudzovaný individuálne.
V tomto smere boli používané legendy elektrikárov-opravárov, te-
lefónnych mechanikov a oprávarov spojov, pracovníkov CO, odvolá-
vanie osôb na úrad dôchodkového zabezpečenia, predvolávanie
osôb na lekárske prehliadky, pracovníkov bytových podnikov a
televízie. Na krytie jednotlivých legiend je vybudovaná dosta-
točná sieť (17) technických spolupracovníkov, ktorí sú v jedno-
tlivých prípadoch buď priamo nápomocní alebo legendy ~~krájú~~. Dob-
rá spolupráca bola aj s vedúcimi podnikov, ktorých legendy boli
používané. Najlepšia spolupráca však bola na úseku elektrárni
a pošt, ktorých legendy boli používané najčastejšie. V indi-
viduálnych prípadoch boli používané legendy, ktorých krytie
zabezpečovali operatívni pracovníci svojou agentúrou.

Nasadzovanie technických úkonov bolo v zásade prevádzané
z hľadiska prehodnotenia prostredia, do ktorého mal byť úkon na-
sadený. Všade tam, kde to podmienky dovoľovali, boli využívané
legálne formy montáže s použitím centralizácie, hlavne cez
TRESKU T. V takýchto prípadoch boli vždy vopred vytvárané pod-
mienky tým, že boli spôsobvané umelé poruchy telefónnych sie-
ti a montáž bola prevádzaná legálne pri odstraňovaní porúch buď
pracovníkmi OT alebo spoločne so spolupracovníkmi a v niektorých
prípadoch len samotnými spolupracovníkmi. Ostatné montáže boli
prevádzané zásadne ilegálnym vníkaním do záujmových objektov
za podmienok odvolania a zaistenia osôb. Týmto spôsobom bolo
prevádzané vníkanie do objektov aj pri prevádzaní úkonov G-9.

I napriek všetkým snahám konšpiratívneho prenikania pri pre-
vádzaní jednotlivých druhov technických úkonov vyskytli sa v prie-
behu roka aj nedostatky. K vážnemu narušeniu zo strany pracov-
níkov OT došlo pri vyťažovaní úkonu F-6 v hoteli Grand v Tatran-

skej Lomnici. Pracovník OT, ktorý úkon vyťažoval, z neopatrnosti vyliat kávu, ktorá otvorom pretiekla do miestnosti objektu. V dôsledku toho bol úkon demontovaný. K čiastočnému narušeniu úkonu došlo aj v akcii "EGON", ktorá bola prevádzaná na dedine. Oporný bod pod legendou pozorovania okolia nebol dostatočne krytý. Na základe toho bol prístup na oporný bod obmedzený. Pri úkonoch K-3 taktiež došlo k narušeniu konšpirácie tým, že bol zamenený obsah dvoch dopisov, ktoré sa dostali adresátom. Pracovník pri fotografovaní porušil zásadu práce s jedným dopisom.

Úroveň vyťažovania úkonov C-7 bola z hľadiska kvality dobrá, najmä pokiaľ išlo o centralizované úkony. Slabšia kvalita záznamov sa prejavila u úkonov prevádzaných za použitia vysielateľov. V niektorých akciách sa prejavili vonkajšie rušivé vplyvy, ako rušenie pásma inými zdrojmi a potláčania pásma zrkadlovými a nosnými vlnami iných staníc. Ako menej kvalitné sa ukázali vysielateľe CEIN K, z ktorých záznamy boli zašumené. V niektorých prípadoch, kde objekty hovorili šeptom, pri zapnutom rozhlasovom prijímači alebo tečúcej vode, boli záznamy ťažko ťažiteľné aj napriek nasadeniu kvalitných prístrojov. Aktivizácia prostredia po nasadení úkonov nebola tiež vždy na patričnej úrovni. V takýchto prípadoch zo strany operatívnych pracovníkov sa potom prejavovala snaha úkon predĺžovať nad stanovenú lehotu.

U prevedených úkonov H-8 bola vo väčšine prípadov dobrá počuteľnosť vzhľadom na dobrú voľbu prístrojov a používanie vhodných oporných bodov. Nekvalitné záznamy sa prejavili len v tých prípadoch, kde hovor bol vedený šeptom.

Úroveň úkonov E-4 bola tiež dobrá. Kvalitu záznamov negatívne ovplyvňovali len telefónne linky na ktorých za nepriaznivého počasia vznikali poruchy. Tento nedostatok bol odstránený tým, že v spolupráci s poštou boli nevyhovujúce linky nahradené kvalitnými.

Úkony G-9 boli v prevážnej miere prevádzané v hoteloch k zisťovaniu a dokumentovaniu činnosti vízových cudzincov. K ich prevádzaniu sú v hoteloch vytvorené dobré podmienky. Operatívnymi pracovníkmi je v hoteloch vybudovaná dostatočná sieť

spolupracovníkov a dôverníkov, ktorí svojimi informáciami pomáhali zisťovať pohyb vízových cudzincov a legalizovať naše záujmy v hoteloch. V priebehu roka nedošlo k prevalu alebo narušeniu týchto úkonov. Okrem úkonov G-9 boli v problematike vízových cudzincov využívané aj trvalé úkony C-7 a F-6. V hoteloch, kde nie sú budované trvalé úkony boli pripravované dobré podmienky k nasadzovaniu úkonov H-8.

Kvalita všetkých trvalých úkonov C-7 a F-6 bola dobrá. Problémom v ich využívaní ostáva len znalosť cudzích jazykov. OT je v súčasnej dobe schopná samostatne riešiť len nemčinu a maďarčinu. Nevyriešená je angličtina a francúzština, ktorá sa v našich podmienkach často vyskytuje. V dôležitejších prípadoch robia preklady operatívni pracovníci kontrarozvedky a pracovník 2. oddelenia OT. Niektoré záznamy sme museli zasielať k prekladu na VI. správu, čo je zdĺhavé a v mnohých prípadoch strácajú na aktuálnosti.

Preníkanie do miest pobytov vízových cudzincov bolo dobré a bolo zabezpečované agentúrou kontrarozvedky. Nedostatkom VI. odboru je, že doposiaľ nevyriešil obsadenie spoločenských miestností v hoteloch, v dôsledku čoho nie je zabezpečená kontrola vízových cudzincov keď sa v týchto miestnostiach zdržávajú. Tento problém je však už v štádiu riešenia.

Zavedenie technických úkonov K-3 do práce 2. oddelenia OT sa stalo jedným zo základných činiteľov komplexnej previerky korešpodencie. I napriek ťažkostiam, ktoré spôsobuje neznalosť cudzích jazykov u pracovníka zodpovedného za rozpracúvanie zavedených akcií možno povedať, že práca v tomto smere v porovnaní s predchádzajúcich systémom sa podstatne zlepšila. Nedostatky sa ešte vyskytujú v tom, že úkony K-3 sú niekedy vyžadované do nekonkrétnych alebo menej závažných prípadov, čo bolo najmä v prvej polovici roka. V II. polroku sa požiadavky stabilizovali a v súčasnej dobe je ich 61. K týmto úkonom je sledovaných celkom 290 stykov. V priebehu roka bolo ukončených 124 úkonov K-3. Z ukončených úkonov K-3 bolo 14 takých, v ktorých nebol s kapitalistickými štátmi zaznamenaný žiadny styk. V ďalších 8 bol zistený styk iba s príbuznými a sám objekt do kapitalistických štátov nepísal. Viac prípadov bolo takých, kde objekt

do zahraničia písal len jeden - dvakrát dopisy rodinného alebo priateľského charakteru bez akýchkoľvek náznakov trestnej činnosti. Do 2 akcií "ODBOR" a "BÁSNIK" boli získané rukopisy osôb podozrivých z písania protištátnych dokumentov a v akcii "BETA" boli zachytené dopisy, ktoré mali znaky kódov.

Celkove možno hodnotiť, že operatívnymi súčasťami stanovené ciele v úkonoch K-3 boli splnené. Preverili sa styky a ich charakter, boli preverení niekoľkí TS, zistené adresy niektorých uprchlíkov v zahraničí a vyjasnené verzie o prípravách na emigráciu. Aj napriek kladom komplexnej previerky korešpondencie prevádzanej úkonmi K-3 bude potrebné vylepšovať rozpracúvanie v smere hĺbkového a všestranného vyhodnocovania zásielok v spolupráci s operatívnymi súčasťami. Počet prevedených technických úkonov viď v tabuľke - príloha čis. 1.

Na oddelení sledovačky boli v tomto roku prevedených niekoľko opatrení na zlepšenie riadenia a výchovy pracovníkov. Podstatne sa zlepšila príprava a využívanie technických prostriedkov a gerderóby. Sprísnila sa aj kontrola požiadaviek kontrarozviednych súčasti, v dôsledku čoho je sledovačka využívaná účelnejšie.

Za hodnotené obdobie došlo sledovačke 127 požiadaviek, z ktorých bolo prevedených 105. Z uvedeného počtu prevedených akcií bolo 53 po problematike domácej báze, 46 po problematike vízových cudzincov - z toho 5 akcií pre orgánov NDR, 3 pre orgánov SSSR, 1 pre orgánov MĽR a 6 diplomatov. Neprevedených bolo 22 akcií z rôznych príčin, avšak vždy so súhlasom operatívnych pracovníkov. Najviac neprevedených akcií je po problematike vízových cudzincov v dôsledku toho, že ich predpokladaný príchod sa neuskutočnil.

Prevažná väčšina sledovaných osôb bola podozrievaná z kvalifikovanej trestnej činnosti a to:

- 54 osôb pre podozrenie zo špionáže,
- 9 osôb ako dôležité styky vízových cudzincov,
- 8 osôb pre podozrenie z prevádzania ideologickej diverzie,
- 6 prípadov kontrola a previerka TS,
- 6 osôb kontrola pri zaštvovaní technických úkonov,
- 6 osôb pre podozrenie z prevádzania valutových machinácií,
- 3 osoby pre podozrenie z emigrácie,
- 1 osoba pre rozkrádanie majetku v socialistickom vlastníctve,
- 11 osôb bolo sledovaných bez uvedenia trestnej činnosti.

Vo väčšine prípadov boli zistené poznatky, ktoré trestnú činnosť buď potvrdili a tým sa potvrdila aj opodstatnenosť ďalšieho rozpracúvania alebo pomohli prípad ukončiť. Dobré výsledky boli dosiahnuté hlavne po línii vízových cudzincov v akcii "EPEN", "KOMÁR", "PECH", "SAVOY" a v ďalších, na ktorých sa ďalej pracuje. Pozitívne poznatky boli získané aj pre orgánov NDR, kde boli zistené zaujímavé styky ich objektu s občanmi NSR a náznaky, že tento objekt bol občanmi NSR vyťažovaný.

Kladne možno hodnotiť aj zisťovanie stykov a prevádzanie fotodokumentácie jednotlivých akcií. Celkovo bolo zistených 95 stykov, 75 adres a fotodokumentácia bola prevedená 357 krát. V 129 prípadoch bol fotografovaný objekt, v 309 prípadoch objekt so stykom a v 37 prípadoch styk. Okrem toho v 25 prípadoch bolo zistené odosielanie korešpondencie a 3 balíkov, kde bolo prevedené opatrenia na ich zadržanie. Tieto výsledky boli dosiahnuté zvýšením náročnosti náčelníkov na prípravu jednotlivých akcií, hlavne na obhliadku miesta bydliska, zamestnania, na spracovanie plánu a v dôsledku kontrol ako i priamej účasti náčelníkov a vedúcich smien na jednotlivých akciách, kde sa bezprostredne podieľali na riadení a odstraňovaní nedostatkov na mieste.

V tomto roku sa pristúpilo aj k novým formám práce sledovačky podľa predom vypracovaných plánov v miestach koncentrácie vízových cudzincov a v priestoroch dôležitých hospodárskych a vojenských objektov, kde súčasne s klasickým sledovaním bola použitá aj sieť statického sledovania. V 11 prípadoch na podklade konkrétnych požiadaviek operatívnych pracovníkov bola prevádzaná kontrola vízových cudzincov dôvernickou sieťou statického sledovania, v ktorých boli zistené ich styky s našimi občanmi. Hoci v tomto smere nie sú ešte veľké skúsenosti, táto forma sa už teraz ukazuje správna a plní predpokladané ciele. Aj napriek tomu, prejavili sa však v tomto smere nedostatky jak zo strany pracovníkov sledovačky, tak aj zo strany operatívnych pracovníkov. Nedostatočne bolo využívané komplexné sledovanie, t.j. klasické sledovanie s použitím širokého aktívu dôverníckej siete statického sledovania, hoci pre tento účel bolo získaných viac ako 200 dôverníkov.

Konšpirácii vlastného sledovania, osobnej konšpirácii pracovníkov sledovačky, ako i KB bola zo strany vedenia 4. odboru venovaná značná pozornosť. V priebehu roka preto nedošlo k vážnejšiemu narušeniu zásad konšpirácie. Aj napriek tomu prejavili sa však niektoré nedostatky. Z celkového počtu prevedených akcií došlo v jednom prípade k narušeniu tým, že objekt otypoval mladého orgána sledovačky v dôsledku nesprávneho nastupovania a vystupovania z električky. V mnohých prípadoch sa prevádzalo neúčelné fotografovanie a neboli vždy správne vystihnuté momenty fotodokumentácie, aby sa táto dala použiť v prípade postihu osoby. Nedostatočne boli budované aj pevné oporné body v miestach, kde sú sťažené podmienky sledovania. Zo strany operatívnych pracovníkov boli v niektorých prípadoch dávane oneskorene žiadosti na sledovanie, v dôsledku čoho pracovníci sledovačky nemali dost času na prípravu. Niektoré požiadavky operatívnych pracovníkov neboli konkretizované a niekedy nebola dostatočne prejavená starostlivosť o priebeh akcie. Negatívny vplyv na dobré prevedenú akciu mala aj otázka poznania a napojenia sledovačky na objekt. Často sa stávalo, že objekt bol poznávaný len podľa fotografie, popisu alebo podľa auta. V priebehu roka napojenie sledovačky priamo na objekt riadiacim orgánom bolo len v 42 prípadoch.

Počet žiadostí na ustanovku sa v tomto roku zvýšil. Z celkového počtu 615 požiadaviek bolo prevedených 590 ustanoviek. Išlo hlavne o požiadavky do rozpracúvaných akcií, preverovaných signálov, k previerke osôb prichádzajúcich do styku so štátnym tajomstvom, podozrivých z príprav na emigráciu a pre účely kádrového odboru. Tieto ustanovky boli prevádzané za pomoci 49 TS a širokého aktívu dôžerníckej siete.

Pokiaľ ide o kvalitu prevedených ustanoviek, túto možno hodnotiť kladne. V priebehu roka neboli zo strany operatívnych pracovníkov k ustanovkam žiadne pripomienky. Z toho je možno robiť záver, že prevedené ustanovky plnia predpokladané ciele.

IV. Morálno politický stav pracovníkov Správy štb.:

Zhodnotenie základných kritérii ukazuje, že morálno-politický stav pracovníkov Správy štb. možno v podstate hodnotiť kladne. Prejavuje sa zvýšený záujem o doplňovanie si hlavne všeobecného a politického vzdelania ako internátne, tak aj po pri zamestnaní. Prekonávaný je určitý stupeň formálnosti, ktorý sa prejavoval v tom, že doplňovanie vzdelania bolo chápané ako požiadavka k splneniu kvalifikačných požiadaviek, viac ako nutnosť pre skvalitňovanie práce.

U prevážnej väčšiny pracovníkov je možné pozitívne hodnotiť aj iniciatívu a aktivitu v práci. Jej zvýšenie je zjavnejšie v II. polovici roku, čo sa odzrkadlilo ako v konkrétnych výsledkoch dosiahnutých v práci, tak i v získavaní nových poznatkov o nepriateľskej činnosti. Za dobré výsledky v práci a prejavenie iniciatívy bolo v priebehu roku rôznou formou odmenených 65 pracovníkov Správy štb.

Na úroveň aktivity a vlastnej iniciatívy do určitej miery pôsobili a pôsobia také činitele ako:

- a) vekový priemer pracovníkov; cez 40 % pracovníkov je starších ako 40 rokov. U týchto pracovníkov narastajú problémy v rodinách, na riešenie ktorých je sústredená značná časť záujmov.
- b) prevádzané organizačné úpravy vyvolali určitý stupeň neistoty, hlavne u vekové starších pracovníkov.
- c) doplňovanie si vzdelania vyžaduje zvýšené nároky a čas k zvládnutiu látky, čo bezpochyby má negatívny odraz v práci.
- d) časť pracovníkov svojimi schopnosťami už nestačí na plnenie náročných úkolov i keď prejavuje snahu uplatniť sa v práci.

Prejavov hrubého porušenia morálky sme v tomto roku nemali. Z celkového stavu 303 pracovníkov bolo 12 pracovníkov kázensky potrestaných pre menšie poklesky. Zlepšovanie morálno-politického stavu vyžaduje, aby sa zvýšila kádovo - výchovná práca náčelníkov. Pôjde predovšetkým o zvýšenie úrovne riadenia a kontroly, čo bude vytvárať podmienky pre správne hodnotenie pracovníkov a využívanie odmien, povýšení, pochvál a trestov pre zvyšovanie aktivity a iniciatívy.

Aké úlohy boli plnené pri výchove kádrov a akých výsledkov sme dosiahli ukazuje prehľad kádrovej situácie - príloha čís. 2.

V. Z á v e r :

Vyhodnotenie práce Správy štb. v roku 1966 ukazuje, že úlohy postavené v pláne práce boli v podstate splnené. Prejavilo sa to v tom, že sme ustanovili osoby, ktoré z kapitalistického zahraničia pracujú proti nám, upresnili sme niektoré poznatky o záujmoch nepriateľských rozviadok smerom k Východoslovenskému kraju a získali sme niekoľko signálov, ktoré ukazujú na formy a metódy práce nepriateľských rozviadok. Taktiež niektoré výsny spolupracovníkov, ktorým bola venovaná patričná pozornosť pri ich príprave v konkrétnom zameraní a úkolovalani s cieľom podstaviť ich protivníkovi, boli prevedené dobre.

Po domácej báze zlepšila sa činnosť pri kontrole nepriateľských osôb, získal sa lepší prehľad o činnosti cirkevných predstaviteľov a o činnosti mládeže. I napriek dosiahnutiu dielšich výsledkov, musíme však poukázať na také skutočnosti, že hoci v rámci Správy štb. máme poznatky svedčiace o špionážnej činnosti, nepodarilo sa nám ich zadokumentovať tak, aby mohli byť realizované. V priebehu roka sme nerealizovali ani jeden prípad kvalifikovanej trestnej činnosti. Príčiny týchto nedostatkov sa prejavili, okrem iných v tom, že;

- Nie vždy bola na žiaducej úrovni riadiaco - organizátorská práca náčelníkov. I keď zameranie na riešenie konkrétnych úloh po jednotlivých líniach a problematikách bolo postavené správne, ešte stále sa vyskytli prípady práce do šírky a v niektorých prípadoch sme pracovali aj na takých akciách, ktoré nemala riešiť štátna bezpečnosť.
- V konkrétnych prípadoch a signáloch sa zdĺhavo preverovali prvopočiatočne poznatky. Namiesto konkrétne preverienky podstaty signálu sa často preverovala osoba z hľadiska kádrového, charakterových vlastností a pod.
- V agentúrno-operatívnej práci sa nám vyskytovali prípady, že pri získaní signálu neskúmali sme možnosť jeho preverenia najvhodnejšími prostriedkami, ale zamerali sme sa na hľadanie vhodného agenta, kombinovali sme ako

ho podstaviť, čo si vyžadovalo dlhší čas, v dôsledku čoho signál strácal na aktuálnosti, nakoľko boli získavané ďalšie signály na ktorých sa pracovalo.

- Vyskytovali sa nedostatky v pochopení ofenzívnosti práce. Ofenzívnosť sa často videla len vo výsnoch TS do zahraničia, namiesto správneho pochopenia, že ofenzívnosť je neustála aktivizácia používania jednotlivých druhov agentúrno - operatívnych prostriedkov v tom - ktorom prípade alebo signále.
- Vplyv na agentúrno - operatívnu prácu a jej výslednosť malo aj neefektívne využívanie pomocných prostriedkov. V danom prípade ide o nekomplexné nasadzovanie operatívnej techniky, sledovačky a agentúry tak, ako sa o tom zmienujeme v jednotlivých bodoch zprávy.
- Výsledky práce ovplyvňovali aj zdĺhavo prevádzané organizačné opatrenia, ako sa o tom zmienujeme v bode IV. tejto zprávy. Ďalej to bolo stále vysoký počet študujúcich pracovníkov, za účelom plnenia kvalifikačných požiadaviek.

Záverom treba sa zmieniť, že vedenie KS-SNB a Správy štb. sa v priebehu roka pravidelne zaoberalo výsledkami, ale aj negatívnymi javmi, ktoré záporne vplývali na celkovú činnosť Správy štb. Rozbor dosiahnutých výsledkov za rok 1966, ako aj prehodnotenie foriem a metód našej práce budú brané v úvahu pri spracúvaní plánu práce na rok 1967 tak, aby plán bol postavený reálne a aby bolo zabránené opakovaniu sa chýb a nedostatkov z roku 1966.

Náčelník Správy štb.:

r. v. r. p. j. f. Dovina
(pplk. D o v i n a)